

PRAKTICKÉ ÚČETNÍ PŘÍPADY 2012

PŘÍKLADY ÚČTOVÁNÍ NA VŠECH ÚČTECH

MD

D

- zahrnuje novelu zákona o DPH k 1. 1. 2012
- účetní případy jsou seřazeny podle jednotlivých účtových tříd
- jednoduché i složité účetní případy
- znázornění v obchodních společnostech
- souhrnné příklady pro každého
- výborná jako cvičebnice

Věra Rubáková

PRAKTICKÉ ÚČETNÍ PŘÍPADY 2012

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Edice Účetnictví a daně

Ing. et Ing. Věra Rubáková

Praktické účetní případy 2012

příklady účtování na všech účtech

Vydání odborné knihy schválila
Vědecká redakce nakladatelství GRADA Publishing, a.s.

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7, jako svou 4 710. publikaci

Realizace obálky Jan Dvořák
Sazba Jan Šístek
Odpovědná redaktorka Ing. Michaela Průšová
Počet stran 168
Páté vydání, Praha 2008, 2009, 2010, 2011, 2012
Vytiskla Tiskárna Tisk Centrum, s.r.o., Moravany

© **GRADA Publishing, a.s., 2012**

ISBN 978-80-247-4257-1 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-7814-3 ((elektronická verze ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-7815-0 (elektronická verze ve formátu EPUB)

GRADA Publishing: tel.: 234 264 401, fax: 234 264 400, www.grada.cz

Obsah

Předmluva	9
1. Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek	11
1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek	11
1.2 Dlouhodobý hmotný majetek	13
1.3 Dlouhodobý finanční majetek	17
1.4 Oprávky k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku	18
1.5 Účetní operace s odpisy	24
1.6 Opravné položky	26
1.7 Oceňovací rozdíl a goodwill	26
1.8 Opakovací příklady	27
2. Účtová třída 1 – Zásoby	29
2.1 Účtování zásob	29
2.2 Účtování materiálu	29
2.3 Reklamace materiálu	31
2.4 Inventarizační rozdíly	31
2.5 Materiál na cestě a nevyfakturované dodávky	32
2.6 Materiál vlastní výroby	34
2.7 Pořízení materiálu ze zahraničí	35
2.8 Prodej materiálu	36
2.9 Opravné položky k materiálu	36
2.10 Poskytnuté zálohy na zásoby	38
2.11 Opravné položky k zásobám	42
2.12 Zásoby vlastní výroby	43
2.13 Aktivace zboží	49
2.14 Zboží na cestě	50
2.15 Nevyfakturované dodávky zboží	50
2.16 Pořízení zboží ze zahraničí	50
3. Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry ...	52
3.1 Účtování pokladny	52
3.2 Ceniny	54
3.3 Krátkodobý bankovní úvěr	55
3.4 Valutová pokladna	56
3.5 Eskontní úvěry	57
3.6 Krátkodobé cenné papíry a podíly	58
3.7 Opakovací příklady	62
4. Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy	64
4.1 Účtování o pohledávkách	64
4.2 Pohledávky z titulu poskytnutých záloh dodavatelům	65
4.3 Pohledávky spojené s použitím směnek	65
4.4 Postoupení pohledávek, odpis pohledávek, opravné položky	69
4.5 Účtování o závazcích	70
4.6 Zúčtovací vztahy z obchodního styku se zahraničím	71
4.7 Účtování k zaměstnancům a institucím sociálního a zdravotního zabezpečení ..	72

4.8 Účtování o DPH	76
4.9 Neregistrovaný plátc DPH	78
4.10 Ostatní daně	78
5. Účtová třída 4 – Kapitálové účty	83
5.1 Rezervy	84
5.2 Rezervy na opravu majetku	84
5.3 Dlouhodobé bankovní úvěry	85
5.4 Dlouhodobé závazky	86
5.5 Individuální podnikatel	86
5.6 Výsledek hospodaření (zisk, ztráta)	86
5.7 Zvýšení základního kapitálu – úpis nových akcií	88
5.8 Snížení základního kapitálu nákupem vlastních akcií za nominální hodnotu	91
5.9 Souhrnné opakování účtové třídy	94
6. Účtová třída 5 – Náklady	95
6.1 Přehled účetních případů	95
6.2 Spotřebované nákupy	96
6.3 Spotřeba energie	98
6.4 Prodané zboží	98
6.5 Opravy a udržování	100
6.6 Cestovné	101
6.7 Náklady na reprezentaci	102
6.8 Ostatní služby	104
6.9 Mzdové náklady	105
6.10 Zákonné sociální náklady	106
6.11 Daň silniční	106
6.12 Daň z nemovitostí	106
6.13 Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	107
6.14 Prodaný materiál	107
6.15 Dary	108
6.16 Manka a škody	108
6.17 Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	109
6.18 Zúčtování komplexních nákladů příštích období	109
6.19 Finanční náklady	110
6.20 Daň z příjmů z běžné činnosti – splatná	110
6.21 Daň z příjmů z běžné činnosti – odložená	111
6.22 Dodatečné odvody daně z příjmů	112
6.23 Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům	112
6.24 Souhrnné příklady	112
7. Účtová třída 6 – Výnosy	116
7.1 Tržby za vlastní výkony a zboží	116
7.2 Tržby z prodeje služeb	117
7.3 Tržby z prodeje zboží	117
7.4 Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	118
7.5 Tržby z prodeje materiálu	118
7.6 Ostatní provozní výnosy	118
7.7 Finanční výnosy	120

7.8 Úroky	121
7.9 Kurzové zisky	122
7.10 Ostatní finanční výnosy	123
7.11 Ostatní mimořádné výnosy	124
7.12 Převodové účty	124
7.13 Souhrnné opakovací příklady	125
8. Účtová třída 7 – Závěrkové a podrozvahové účty	126
8.1 Účetní uzávěrka a uzavírání účetních knih	126
9. Řešené příklady ve společnosti s ručením omezeným	138
10. Řešené příklady v akciové společnosti	141
Návrh účtového rozvrhu pro podnikatele	144
Přílohy	153
Literatura	165

Předmluva

Kniha je určena pro podnikatele, účetní, studenty středních a vysokých škol. Je zaměřena pouze na praktické příklady, se kterými se účetní jednotky mohou setkávat v reálné praxi. Zároveň tato publikace může sloužit jako doplňující pomůcka při hledání a účtování jednoduchých a složitých účetních případů.

Páté vydání této knihy pomůže podnikatelům, účetním a studentům při řešení různých hospodářských operací, dobře vyvodit účetní případy, které se vyskytují v praxi, a umět je dobře zaúčtovat. Studentům středních a vysokých škol by měla pomoci především při maturitách a státních zkouškách. Zaúčtování jednotlivých účetních případů je znázorněno v přehledných tabulkách i pomocí „téček“. Pokud by čtenář potřeboval k některým účetním případům detailnější výklad, může využít i publikace vydané nakladatelstvím GRADA Publishing.

autorka

1. Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek

Příklad č. 1

Společnost s.r.o. „ZANAX“ byla založena dne 17. 12. 2011. Do obchodního rejstříku (OR) byla zapsaná 19. 1. 2012. Základní kapitál ke dni zápisu činil 800 000 Kč. Tato částka odpovídala i vkladu na běžném účtu. Zároveň tato společnost měla zřizovací výdaje, které souvisely se založením účetní jednotky před jejím vznikem.

Zahajovací rozvaha

Bankovní účty – 221	800 000 Kč	Základní kapitál – 411	800 000 Kč
Aktiva celkem	800 000 Kč	Pasiva celkem	800 000 Kč

Před založením společnosti vznikly výdaje, které označujeme jako **zřizovací výdaje**:

Přijatá faktura od advokátní kanceláře za právní služby	50 000 Kč
Hrazené cestovné v hotovosti	15 000 Kč
Hrazené poštovné v hotovosti	1 000 Kč
Hrazené správní poplatky v hotovosti	12 000 Kč
Zřizovací výdaje celkem	78 000 Kč

Proveďte všechny účetní zápisy související se vznikem společnosti s ručením omezeným.

- Sestavit zahajovací rozvahu (platby v hotovosti uhradil jeden ze společníků, závazek bude vyrovnán po vzniku společnosti a otevření účtů).
- Otevření účtů hlavní knihy.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Zaúčtování počátečních stavů z počáteční rozvahy	800 000	701	411
		800 000	221	701
2.	Zaúčtování zřizovacích výdajů	78 000	011	365
3.	Odpis zřizovacích výdajů v 1. roce 78 000/60	1 300	551	071
4.	Podle výpisu z běžného účtu uhrazeny závazky vůči společníku za zřizovací výdaje	78 000	365	221

Další možné účtování:

Zároveň může nastat situace, že zřizovací výdaje činí méně než 60 000 Kč, takže společnost je může zaúčtovat přímo do nákladů. V tomto případě by účtování vypadalo takto:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Faktura od advokátní kanceláře za právní služby	30 000	518	365
2.	Hrazené cestovné v hotovosti	10 000	512	365
3.	Hrazené poštovné v hotovosti	1 000	518	365
4.	Hrazené správní poplatky v hotovosti	3 000	538	365

Poznámka:

Zřizovacími výdaji se rozumějí výdaje vynaložené od založení nové účetní jednotky do jejího vzniku (zápisu do OR). Jsou to např. soudní a správní poplatky a jiné úřední výlohy, výdaje na pracovní cesty, mzdy, odměny za zprostředkování, nájemné a poradenské služby. Zřizovací výdaje musí být v souladu s § 65a obchodního zákoníku odepsány nejpozději do 5 let od vzniku společnosti. Zřizovací výdaje se odpisují 60 měsíců a vstupní cena je vyšší než 60 000 Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok, ale záleží na rozhodnutí účetní jednotky (§ 32a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném k 1. lednu 2012).

Příklad č. 2

TINA, a.s., Praha měla ke dni svého založení v návrhu na zápis do obchodního rejstříku uveden základní kapitál ve výši 5 000 000 Kč. Této částce odpovídal i vklad na běžném účtu. Se založením společnosti byly před jejím vznikem spojeny určité výdaje uvedené v tabulce:

Společnost byla založena dne 2. 12. 2011 a do OR byla zapsána dne 5. 1. 2012.

Náklady spojené se zřízením akciové společnosti	Kč
Správní poplatky hrazené v hotovosti	10 000
Přijátá faktura od advokátní kanceláře za právnické služby	30 000
Přijátá faktura za výtisk akcií	60 000
Přijátá faktura za pronájem sálu pro valnou hromadu	30 000
Poštovné hrazené v hotovosti	2 000
Zřizovací náklady celkem	132 000

Úkol:

Zaučtovat všechny účetní zápisy související se vznikem společnosti TINA, a.s.

- Sestavit zahajovací rozvahu (platby v hotovosti uhradili akcionáři, závazek bude vyrovnán po vzniku společnosti a otevření účtů).
- Otevřít účty hlavní knihy.

Zahajovací rozvaha

Bankovní účty – 221	5 000 000 Kč	Základní kapitál – 411	5 000 000 Kč
Aktiva celkem	5 000 000 Kč	Pasiva celkem	5 000 000 Kč

Valná hromada akcionářů TINA, a.s. uznala veškeré finanční prostředky vynaložené před jejím vznikem za důležité.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Zaučtování počátečních stavů z počáteční rozvahy	5 000 000	701	411
		5 000 000	221	701
2.	Zaučtování zřizovacích výdajů – akcionář – dodavatelé	12 000	011	365
		120 000	011	321
3.	Odpis zřizovacích výdajů v 1. roce 132 000/60	2 200	551	071
4.	Podle výpisu z běžného účtu byly uhrazeny všechny závazky			
	a) akcionáři uhrazeny výdaje v hotovosti	12 000	365	221
	b) dodavatelům	120 000	321	221

Příklad č. 3

Společnost SENA, s.r.o. nakoupila na dodavatelskou fakturu software za 130 000 Kč + 20 % DPH. Společnost provedla instalaci softwaru ve vlastní režii ve výši 12 000 Kč. Zároveň Společnost vyslala své zaměstnance na školení na obsluhu softwaru, cena za školení 26 000 Kč + 20 % DPH. Poté byl software zařazen do užívání.

Účtování ve firmě SENA, s.r.o.:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura za software	156 000	–	321
	Cena bez DPH	130 000	041	–
	DPH 20 %	26 000	343	–
2.	Instalace software ve vlastní režii	12 000	041	622
3.	Školení zaměstnanců	31 200	–	321
	Cena bez DPH	26 000	518	–
	DPH 20 %	5 200	343	–
4.	Software zařazen do užívání	142 000	013	041

1.2 Dlouhodobý hmotný majetek**Příklad č. 4**

Společnost SEN, a.s., Písek měla během roku 2012 následující účetní případy:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura za nákup kopírky	360 000	–	321
	Cena bez DPH	300 000	022	–
	DPH 20 %	60 000	343	–
2.	Nákup počítače v hotovosti	51 600	–	211
	Cena bez DPH	43 000	042	–
	DPH 20 %	8 600	343	–
3.	Nákup tiskárny v hotovosti	58 800	–	211
	Cena bez DPH	49 000	042	–
	DPH 20 %	9 800	343	–
4.	Vlastní přeprava počítače a tiskárny	2 000	042	622
5.	Na základě protokolu byl počítač a tiskárna uvedeny do užívání			
	Počítač	44 000	022	042
	Tiskárna	50 000	022	042
6.	Nákup software Účetní poradce samostatně a není součástí dodávky hardware a jeho ocenění	9 600	–	211
	Cena bez DPH	8 000	517	–
	DPH 20 %	1 600	343	–
7.	Společnost uhradila kopírku z bankovního účtu			
		360 000 Kč	321	221

Poznámka:

K položce č. 6 – jestliže se jedná o software koupený samostatně a jeho cena bude odpovídat limitu, který si stanovila účetní jednotka ve vnitřní směrnici pro dlouhodobý nehmotný majetek, bude patřit do účtové skupiny 01 a na účet 013 – Software. Pokud se účetní jednotka rozhodne, že cena software

Účetní poradce není tak podstatná, zaúčtuje jeho pořízení do nákladů na účet 517 – Drobný nehmotný majetek. Viz řešení položky č. 6.

Příklad č. 5

Společnost TANO, s.r.o. měla během roku 2012 následující účetní případy:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura za strojní zařízení	3 600 000	–	321
	Cena bez DPH	3 000 000	042	–
	DPH 20 %	600 000	343	–
2.	Montáž strojního zařízení byla provedena vlastní aktivací, vlastní náklady včetně nepřímých nákladů	30 000	042	622
3.	Vlastní doprava strojního zařízení	15 000	042	622
4.	Společnost získala dotaci od ministerstva	600 000	346	042
5.	Společnost vyslala zaměstnance na kurz na obsluhu strojů	24 000	–	321
	Cena bez DPH	20 000	518	–
	DPH 20 %	4 000	343	–
6.	Společnost obdržela fakturu za nákup pozemku pro výstavbu výrobní haly	98 000	042	321
7.	Společnost zařadila stroj do užívání v pořizovací ceně	2 445 000	022	042
8.	Byla podána žádost o zápis pozemku na katastrální úřad	98 000	031	042
9.	Společnost obdržela fakturu za vyprojektování výrobní haly	120 000	–	321
	Cena bez DPH	100 000	042	–
	DPH 20 %	20 000	343	–
10.	V hotovosti zaplacen poplatek za vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu	7 000	042	211
11.	Dále společnost obdržela fakturu za provedené stavební práce na výrobní hale	9 600 000	–	321
	Cena bez DPH	8 000 000	042	–
	DPH 20 %	1 600 000	343	–
12.	Výrobní hala byla uvedena do užívání po nabytí právní moci kolaudačního rozhodnutí	8 107 000	021	042
13.	Úhrada faktury z běžného účtu stavební firmě	9 600 000	321	221

Příklad č. 6

Společnost SANO, a.s. sestavuje počítač pro vlastní potřebu.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Spotřebované součástky (výdej ze skladu)	50 000	501	112
2.	Přijatá faktura za monitor	14 000	501	321
	DPH 20 %	2 800	343	321
3.	Hrubá mzda připadající na sestavení počítače	15 000	521	331
4.	Zákonné pojištění placené společností za zaměstnance	5 250	524	336
5.	Aktivace počítače na úrovni vlastních nákladů (zvýšených o nepřímé náklady 5 750 Kč)	90 000	042	624
6.	Vlastní doprava počítače na místo určení	1 800	042	622
7.	Zařazení počítače do užívání	91 800	022	042

Příklad č. 7

Firma LOSER, a.s. zakoupila dodavatelským způsobem automat v ceně 1 000 000 Kč + 20 % DPH.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Faktura od dodavatele za DHM (automat)	1 000 000	042	321
	DPH 20 %	200 000	343	321
2.	Faktura za montáž automatu	8 000	042	321
3.	Faktura za dopravu automatu	12 000	042	321
4.	Faktura za zaškolení obsluhy automatu	6 500	518	321
5.	Automat byl zařazen do užívání v pořizovací ceně (cena obsahuje výrobní režii 8 000 Kč + 12 000 Kč).	1 020 000	022	042

Příklad č. 8

Společnost ZETRO, a.s. měla následující účetní případy:

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Faktura za nákup stroje, cena bez DPH	250 000	042	321
	DPH 20 %	50 000	343	321
2.	Vnitropodniková doprava stroje (vlastní náklady)	3 000	042	622
3.	Faktura za montáž stroje ve firmě (dodavatel není plátee DPH)	6 000	042	321
4.	Přeřazení do užívání v pořizovací ceně	259 000	022	042
5.	Úhrada přijatých faktur z BÚ	303 500	321	221
6.	Odpisy stroje za 1. rok	86 334	551	082
7.	Vyřazení stroje z majetku z důvodu odprodeje	259 000	082	022
8.	Doučtování zůstatkové ceny stroje do nákladů	172 666	541	082
9.	Faktura za odprodáný stroj, cena bez DPH	190 000	311	641
	DPH 20 %	38 000	311	343

Příklad č. 9

Společnost GRA, s.r.o. přijala zahraniční fakturu na stroj v ceně 2 000 EUR. Kurz ČNB v den uskutečnění účetního případu činil 25 Kč za 1 EUR. Kurz v den zaplacení činil 24,80 Kč za 1 EUR.

Číslo	Číslo Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Přijatá faktura 2 000 EUR	50 000	042	321
2a.	Zaplacená faktura 2 000 EUR	49 600	321	221
3a.	Zaúčtování rozdílu – kurzového zisku	400	321	663

Příklad č. 10**Poskytnuté provozní zálohy na pořízení dlouhodobého majetku**

Společnost DOTRA, a.s. v měsíci listopadu nakoupila strojní zařízení na zálohu a poté jeho cenu doplatila.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Z bankovního účtu zaplacená záloha na strojní zařízení	180 000	052	221
2.	Dodavatel zařízení tentýž měsíc dodal a vystavil fakturu 200 000 + 20 % DPH	240 000	–	321
	Cena bez DPH	200 000	042	–
	DPH 20 %	40 000	343	–
3.	Zaúčtování zálohy	180 000	321	052
4.	Doplatek faktury	60 000	321	221

Příklad č. 11**Pořízení dlouhodobého hmotného majetku ve vlastní činnosti**

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Spotřeba materiálu na vlastní investiční stavbu – pořízení strojního zařízení	1 000 000	501	112
2.	Hrubé mzdy zaměstnanců pracujících na vlastní stavbě	200 000	521	331
3.	Spotřeba energie při vlastní investiční stavbě	90 000	502	321
	DPH 20 %	18 000	343	321
4.	Aktivace vlastních nákladů	1 290 000	042	624
5.	Podíl nepřímých nákladů dle kalkulace 50 % mezd	100 000	042	624
6.	Zařazení strojního zařízení do užívání	1 290 000	022	042

Příklad č. 12**Bezúplatné nabytí dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (darováním)**

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Bezúplatné pořízení stroje	600 000	042	413
2.	Převedení stroje do užívání	600 000	022	042
3.	Přijaté dary peněžní na běžný účet	80 000	221	413
	V hotovosti	80 000	211	413
4.	Bezúplatné pořízení software	65 000	041	413
5.	Převedení software do užívání	65 000	013	041

Příklad č. 13

Pořízení hmotného majetku převedením z osobního užívání do podnikání (účtování podnikatele, fyzické osoby)

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Vklad osobního automobilu do podnikání (doloženo posudkem znalce)	600 000	022	491
2.	Podnikatel vložil do firmy budovu (doloženo posudkem znalce)	2 900 000	021	491
3.	Podnikatel vložil do firmy halu (doloženo posudkem znalce)	1 000 000	021	491
4.	Podnikatel do firmy vložil 4 koně (doloženo posudkem znalce)	220 000	026	491

1.3 Dlouhodobý finanční majetek**Příklad č. 14**

Společnost DRA, a.s. má tyto zůstatky na účtech v roce 2012.

Počáteční zůstatky:

061 – Podíly v ovládaných a řízených osobách 78 000 Kč

211 – Pokladna 600 000 Kč

221 – Bankovní účty 39 000 Kč

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
Účetní případy: prodej finančního majetku				
1.	Pokladna – prodej 30 % cenných papírů	35 200	211	661
2.	Požizovací cena prodaných cenných papírů	23 400	561	061
3.	Prodej dalších 10 % cenných papírů	10 200	221	661
4.	Požizovací cena prodaných cenných papírů	7 800	561	061
5.	Výsledek z prodeje cenných papírů $35\,200 + 10\,200 - 23\,400 - 7\,800 = 14\,200$ Kč			
				Zisk

Příklad č. 15

KALENA, a.s., Plzeň koupila akcie firmy PENA, a.s., a tím má zajištěný 14% vliv v této společnosti.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Cena pořízení akcií	400 000	043	379
2.	Přijatá faktura od makléře, vyplacená provize za koupi	20 000	043	379
3.	Převedení akcií v pořizovací ceně	420 000	063	043
4.	Dle výpisu z bankovního účtu – úhrada			
	a) akcií	400 000	379	221
	b) provize	20 000	379	221
5.	Dle výpisu z bankovního účtu – příjem dividend	14 000	221	665
	(Počáteční zůstatek na účtu 221 – 2 000 000 Kč)			
6.	K rozvahovému dni přecenění na reálnou hodnotu, která činí dle posudku znalce	470 000	063	414

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
7.	V následujícím účetním období změna záměru – společnost prodává akcie			
	a) prodejní cena	500 000	378	661
	b) předání akcií, zúčtování oceňovacího rozdílu	50 000	414	063
		420 000	561	063
8.	Dle výpisu z bankovního účtu odběratel uhradil akcie	500 000	221	378

Příklad č. 16

MARA, a.s., Plzeň drží podílové cenné papíry s podstatným vlivem, které vede na účtu 062 – Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem, stav na účtu 062 na straně MD je 64 000 000 Kč.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Cena za nakoupené akcie	6 000 000	043	379
	a) provize makléře činila	100 000	043	379
2.	Přijátá faktura za služby související s nákupem akcií	50 000	043	321
3.	Společnost si chce dlouhodobě držet nakoupené akcie (z důvodu posílení vlivu)	6 150 000	062	043
4.	K rozvahovému dni společnost zjišťuje tyto skutečnosti:			
	a) je v pozici ovládající osoby, drží balík akcií 55 % a uplatňuje rozhodující vliv a převede akcie na jiný účet,	70 150 000	061	062
	b) vlastní kapitál z rozvahy činí; bylo rozhodnuto oceňovat podílové cenné papíry k rozvahovému dni ekvivalencí	200 000 000 39 850 000	414	061
4b.	Pokud není použito ocenění ekvivalencí, zúčtování opravné položky		579	096

1.4 Oprávky k dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku

Úkolem účetnictví je podat věrný obraz o jeho předmětu, tedy mimo jiné i o nákladech a výnosech. Při používání dlouhodobého majetku dochází k jeho opotřebení, které je v účetnictví vyjádřeno nákladem na účetní odpisy a tvorbou oprávek ve stejné výši. Daňový zákon sleduje stanovením výše odpisů fiskální účely, tj. snížení základu daně o přesně stanovenou část pořizovací ceny, čímž se snižuje vypočtená daň.

Daňové odpisy tedy nemají za cíl vyjádřit opotřebení majetku. Proto jsou v účetnictví používány účetní odpisy, pro daňové účely pak daňové odpisy.

Mimořádné odpisy

Zákon, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – zavádí nový druh odpisování majetku. Mimo rovnoměrných a zrychlených odpisů jsou nyní i mimořádné odpisy. Tyto mimořádné odpisy upravuje § 30a. **Poplatník se nyní může rozhodnout, jestli bude odpisovat rovnoměrně, zrychleně nebo si zvolí nové mimořádné odpisy. Podle tohoto zákona se odpisuje:**

- 1) **Hmotný majetek** zařazený v odpisové skupině 1 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu pořízený v období od 1. ledna 2009 do 30. června 2010 může poplatník, který je jeho prvním vlastníkem, odepsat rovnoměrně bez přerušení do 100 % vstupní ceny za 12 měsíců.
- 2) **Hmotný majetek** zařazený v odpisové skupině 2 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu pořízený v období od 1. ledna 2009 do 30. června 2010 může poplatník, který je jeho prvním vlastníkem, odepsat bez přerušení do 100 % vstupní ceny za 24 měsíců, přitom za prvních 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 60 % vstupní ceny hmotného majetku a za dalších bezprostředně následujících 12 měsíců uplatní odpisy rovnoměrně do výše 40 % vstupní ceny hmotného majetku.

Účetní odpisy si stanoví účetní jednotka sama na základě svého odhadu o době použitelnosti daného konkrétního dlouhodobého majetku nebo jeho skupin a na základě tohoto odhadu stanoví procento odpisů. Toto procento by mělo být každoročně při inventarizaci ověřováno porovnáním se skutečným opotřebením a v případě potřeby provedena jeho korekce. V účetnictví lze odpisovat nejen rovnoměrně v závislosti na čase, ale pro stanovení odpisů lze použít i jiné základny, např. odpracované hodiny, najeté kilometry, a odpisy stanovit nerovnoměrně, např. procentem ze zůstatkové ceny.

Pro daňové odpisování jsou stanovena zákonem o daních z příjmů pro rok 2012 následující pravidla. Ta se mohou průběhem let měnit.

- 1) **Při rovnoměrném odpisování** hmotného majetku jsou odpisovým skupinám přiřazeny tyto maximální roční odpisové sazby:

Roční odpisová sazba pro hmotný majetek (bez zvýšení v 1. roce)

Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

- 2) **Při zrychleném odpisování** hmotného majetku jsou odpisovým skupinám přiřazeny tyto koeficienty pro zrychlené odpisování:

Koeficient pro zrychlené odpisování			
Odpisová skupina	v prvním roce odpisování	v dalších letech odpisování	Pro zvýšenou zůstatkovou cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Jak se zrychlené odpisy vypočítávají

Podle § 32 odst. 2 zákona o dani z příjmů určuje i způsob, jak se odpis počítá. V prvním roce se vstupní cena majetku dělí koeficientem pro 1. rok odpisování.

1. rok = vstupní cena / k1 pro danou skupinu

V dalších letech se odpis vypočítá jako dvojnásobek zůstatkové ceny/ koeficient pro další roky – počet let, kdy byl majetek už odepsán. Vztah je znázorněn v následujícím vzorci.

$$\text{další roky} = 2 \times \text{zůstatková cena} / \text{kn} - n$$

kn-n je koeficient v dalších letech odpisování

n je počet let, během nichž byl již majetek odpisován

V prvním roce odpisování lze odpisové sazby zvýšit o 10 %, 15 %, 20 % dle zákonem stanovených pravidel.

Doba odpisování dle odpisové skupiny

Odpisová skupina	Doba odpisování	Příklady majetku
1	3	ruční mechanizované nářadí a nástroje
2	5	motorová vozidla, většina strojního zařízení
3	10	trezory, kovové konstrukce, lokomotivy
4	20	budovy ze dřeva a plastů
5	30	budovy, dálnice, silnice, nádrže
6	50	budovy administr., obchodních domů, muzea, komplexy budov

Zaokrouhlení

Odpisy dlouhodobého majetku se zaokrouhlují vždy na celé Kč nahoru. Nikoli matematicky. Tzn., že i kdyby výše odpisu byla 10 500,01 Kč odpis se zaokrouhlí na 10 501 Kč.

Příklad č. 17

Společnost TEDA, s.r.o. si pořídila v březnu 2012 počítač, pořizovací cena 42 000 Kč. Předpokládaná doba použití počítače je 3 roky.

Pořizovací cena 42 000/3 = 14 000 Kč, odpis za 9 měsíců (duben – prosinec) 10 500 Kč.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Společnost si pořídila počítač dodavatelským způsobem 42 000 Kč + 20 % DPH		–	321
	Cena bez DPH	42 000	042	–
	DPH 20 %	8 400	343	–
2.	Firma převedla počítač do užívání	42 000	022	042
3.	Odpisy počítače	42 000	551	082
4.	Vyřazení počítače z evidence	42 000	082	022

Poznámka: Pokud nevznikají vedlejší náklady pořízení a předmět splňuje podmínky pro užívání v okamžiku pořízení, lze vynechat účtování přes účtovou skupinu 04.

Příklad č. 18

Společností SANO, a.s. byla za těchto podmínek vyřazena výrobní linka na lisování a montáž plastových výrobků:

- vstupní cena 3 400 000 Kč
- oprávky ke dni vyřazení 3 030 000 Kč
- faktura dodavatele za demontáž linky 157 000 Kč
- z toho DPH 20 % 26 167 Kč
- hodnota zbylého materiálu při likvidaci převzatého na sklad 65 000 Kč

Zaúčtujte vyřazení výrobní linky:**a) vyřazení z důvodu opotřebení**

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Vyřazení linky ve vstupní ceně	3 400 000	082	022
2.	Vyúčtování zůstatkové ceny linky	370 000	551	082
3.	Faktura dodavatele za demontáž linky	157 000	–	321
	Cena bez daně	130 833	518	–
	DPH 20 %	26 167	343	–
4.	Hodnota zbylého materiálu převzatého na sklad	65 000	112	648

b) vyřazení z důvodu prodeje, tržba včetně 20 % DPH činí 400 000 Kč

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Vystavená faktura za prodanou linku celkem	400 000	311	–
	Cena bez daně	336 134	–	641
	DPH 20 %	67 227	–	343
2.	Vyřazení linky ve vstupní ceně	3 400 000	082	022
3.	Vyúčtování zůstatkové ceny linky	370 000	541	082
4.	Faktura dodavatele za demontáž linky	157 000	–	321
	Cena bez daně	131 933	518	–
	DPH 20 %	26 387	343	–

c) vyřazení z důvodu darování střední škole

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Vyřazení linky ve vstupní ceně	3 400 000	082	022
2.	Vyúčtování zůstatkové ceny linky	370 000	543	082
	DPH 20 % k darovanému majetku	74 000	543	343
3.	Faktura dodavatele za demontáž linky	157 000	–	321
	Cena bez daně	131 933	518	–
	DPH 20 %	26 387	343	–

Poznámka: DPH je stanovena z obvyklé ceny, což nemusí být účetní zůstatková cena.

d) vyřazení jako nepeněžní vklad do nově vznikající společnosti RATA, s. r. o.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Zaúčtování závazku na nepeněžní vklad dle společenské smlouvy	370 000	06x	367
2.	Plnění (předání) vkladu: Vyřazení linky ve vstupní ceně	3 400 000	082	022
3.	Vyúčtování zůstatkové ceny linky	370 000	367	082
4.	Faktura dodavatele za demontáž linky	157 000	–	321
	Cena bez daně	131 933	518	–
	DPH 20 %	26 387	343	–

e) vyřazení pro zničení při požáru, přiznaná náhrada od pojišťovny činí 360 000 Kč

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Vyřazení linky ve vstupní ceně	3 400 000	082	022
2.	Vyúčtování zůstatkové ceny linky	370 000	549	082
3.	Přiznaná náhrada škody od pojišťovny	360 000	378	648
4.	Faktura dodavatele za demontáž linky	157 000	–	321
	Cena bez daně	131 933	518	–
	DPH 20 %	26 387	343	–
5.	Hodnota zbylého materiálu převzatého na sklad	65 000	112	648

Příklad č. 19

Účetní jednotka si v roce 2012 pořídila obráběcí stroj za 350 000 Kč, za dopravu a montáž zaplatila 10 000 Kč. Stroj je na základě vnitřní směrnice účetně odpisován rovnoměrně po dobu 50 měsíců (7 200 Kč). Po 30 měsících používání je stroj prodán za 250 000 Kč.

- Pořizovací cena stroje bez DPH 360 000
- Oprávky ke dni vyřazení 216 000
- Zůstatková cena před vyřazením 144 000

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Prodej stroje	250 000	311	641
	Vyřazení stroje:			
	a) zůstatková cena	144 000	541	082
	b) vyřazení z evidence	360 000	082	022

Příklad č. 20

Nájemce má najatou budovu, a to na dobu určitou na 6 let. S písemně ve smlouvě uvedeným souhlasem pronajímatele – vlastníka budovy nájemce provedl a uhradil přístavbu patra, kterou také užívá pro své podnikání. Hodnota tohoto technického zhodnocení činí 3 600 000 Kč. Ke dni nabytí právní moci kolaudace technického zhodnocení zbývá do konce doby nájmu 60 měsíců.

Číslo	Účetní případy	Kč	MD	D
1.	Faktura za technické zhodnocení (TZ)	3 600 000	042	321
2.	Zaplacená faktura	3 600 000	321	221
3.	Nabytí právní moci kolaudace – TZ	3 600 000	021	042
4.	Měsíční účetní odpisy TZ najatého majetku	60 000	551	081
5.	Vyřazení po ukončení nájemní smlouvy	3 600 000	081	021

Poznámka:

Odpisy technického zhodnocení najatého majetku by se měly řídit vyhláškou č. 500/2002 Sb., § 56 odst. 7. Příslušnému ustanovení se dá rozumět tak, že pokud ve smlouvě není uvedeno, že při ukončení nájmu pronajímatel uhradí nájemci zhodnocení věci, tak by mělo být celé technické zhodnocení odepsáno po dobu nájemní smlouvy, a tak dojde k rovnoměrnému rozvrstvení nákladů, jako je v příkladu.